

Адаптувавшись до нових умов, учні можуть підвищити показники своєї діяльності порівняно з традиційною системою навчання.

Надання вчителю можливості обирати стратегію навчання в межах обраної технології, сприятиме не тільки підвищенню результативності навчання учнів, але й супроводжуватиметься зростанням його творчого потенціалу.

Порушена проблема потребує подальшого дослідження, спрямованого на вдосконалення методичної підготовки вчителя до проектування і проведення уроків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бершадский М.Е., Гузев В.В. Дидактические и психологические основания образовательной технологии. – М.: Центр “Педагогический поиск”, 2003. – 256 с.
2. Беспалько В.П. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалиста. – М.: Высшая школа, 1988. – 220 с.
3. Беспалько В.П. Состав педагогической технологии. – М., 1993. – С. 10.
4. Загвязинский В.И. Теория обучения: Современная интерпретация: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр “Академия”, 2001. – 192 с.
5. Іваницький О.І. Сучасні технології навчання фізики в середній школі. Монографія. – Запоріжжя: Прем’єр, 2001. – 266 с.
6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник/ Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків, “ОВС”, 2002. – 400 с.
7. Монахов В.М. Аксиоматический подход к проектированию педагогической технологии // Педагогика. – 1997. – №6. – С.26–31.
8. Селевко Г. Опыт системного анализа современных педагогических систем // Школьные технологии. – 1996. – № 6. – С. 1.
9. Сисоева С.О. Педагогічні технології у сучасному освітньому просторі //Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992–2002: Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. – Частина 2. – Харків: “ОВС”, 2002. – С. 311–325.
10. Чошанов М. Что такое педагогическая технология //Школьные технологии. – 1996. – № 3. – С. 10.
11. Шарко В.Д. Сучасний урок: технологічний аспект / Посібник для вчителів і студентів. – К. С-Пб.: Богданова А.М., 2007. – 220 с.
12. Шарко В.Д. Методична підготовка вчителя фізики в умовах неперервної освіти. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006. – 420 с.

УДК 371.036

С.В. Шмалей

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА – МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Статтю присвячено розробці системи рейтингового контролю якості підготовки студентів – майбутніх педагогів.

The article is devoted to development of the rating checking quality of students’ – future teachers’ preparation system.

Сучасні тенденції розвитку вітчизняної освіти і ринку праці вимагають диференційованих і точних оцінок якості підготовки фахівців, які відрізняються в традиційній системі формування майбутнього вчителя [1: 31; 4: 112]. Підвищення точності виміру якості підготовки випускника педагогічної спеціальності є однією з головних умов ефективного керування цією якістю [5: 124]. Одним із перспективних засобів рішення визначених завдань виступає факультетський рейтинговий контроль якості професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя [6: 85].

Мета дослідження – розробка системи рейтингового контролю якості підготовки майбутнього педагога.

Факультетська система рейтингового контролю якості підготовки студентів – це складна динамічна система, що має багаторівневу й багатокомпонентну структуру [2: 73]. У факультетській системі рейтингового контролю виділяють три рівні:

- рейтинговий контроль якості підготовки студентів з кожної дисципліни (контроль на рівні викладача);
- кафедральний рейтинговий контроль якості підготовки студентів з дисципліни кафедри;
- факультетський рейтинговий контроль якості підготовки майбутнього вчителя.

Загальний факультетський рейтинг якості підготовки студента розраховується тільки раз у рік (семестр) за даними його кафедральних рейтингів, професійного тестування наприкінці навчального року (семестру), участі у позанавчальній діяльності. Він є засобом моніторингу якості професійно-педагогічної підготовки студентів і обґрунтовує оптимальне управлінське рішення кафедри й факультету.

Вважаємо необхідним визначити наступні керуючі функції загального факультетського рейтингу студентів:

- система вироблення рішення про корекцію навчального процесу на факультетському рівні, що умовно ділиться на два компоненти: алгоритмічна обробка масивів кількісної інформації й експертне рішення про розподіл переваг між студентами залежно від їх узагальнених рейтингів [3: 157];
- система вироблення рішення про корекцію навчального процесу на кафедральному рівні керування, що умовно ділиться на три компоненти: алгоритмічно чітку обробку масивів кількісної інформації; експертне рішення про вибір рівня навчання студентів з предметів кафедри; експертне рішення про доцільність структури наукової й навчально-виховної роботи викладача [2: 269];
- система вироблення рішення про корекцію навчального процесу на викладацькому рівні керування, що умовно ділиться на три частини: алгоритмічно чітка обробка кількісного масиву даних з дисципліни; аналітичне індивідуальне рішення про необхідність включити в навчальний процес оновлену науково-предметну інформацію; аналітичне індивідуальне рішення про введення в навчальний процес інноваційних освітніх технологій [5: 48].

Загальний рейтинг якості підготовки студента є синтетичним показником його кафедральних і факультетських рейтингів.

Рейтинговий контроль на кафедрі й факультеті може вестися паралельно із традиційним контролем, передбаченим навчальним планом, а саме: заліки й екзамени з дисциплін. Все залежить від мети рейтингового контролю, який може проводитися з метою одержання більше диференційованої оцінки якості підготовки студентів. У цьому випадку виділяються основні параметри, що характеризують дану якість, і розробляється бальна шкала оцінки.

В аспекті нової якості підготовки студента особливий зміст здобувають фактори, що характеризують відношення студента до навчання і компетентностей. В аспекті компетентнісного підходу актуалізується необхідність виміру якості сформованості ключових компетентностей (загальнонавчальних, організаційних, комунікативних, інформаційних і ін.), особистісних якостей студентів, їхніх ціннісних відносин. Ці компетентності і якості особистості можуть скласти предмет рейтингового контролю, а отриманий при цьому рейтинговий бал може поповнити портфоліо студента або європейський додаток до диплома.

Факультетський рейтинг якості підготовки студентів розраховується за даними контролю, проведеного деканатом (вхідний рейтинговий контроль, тестування на професійну придатність, участь в олімпіадах, наукових конференціях і ін.).

Отже, факультетський рейтинг якості професійно-педагогічної підготовки студентів розраховується за даними контролю, проведеного деканатом (вхідний рейтинговий контроль, тестування на професійну придатність, участь в олімпіадах конференціях, суспільних заходах і ін.). Для розробки факультетської системи рейтингового контролю якості підготовки (КПС) майбутнього вчителя необхідно вирішити наступні задачі:

- 1) визначити критерії КПС;
- 2) визначити мету рейтингового контролю;
- 3) розробити інструмент виміру КПС;
- 4) розробити рейтингову шкалу оцінювання КПС;
- 5) розробити методику рейтингової оцінки КПС;
- 6) розробити технологію збору й зберігання рейтингових балів студента, створення бази даних рейтингового контролю;
- 7) розробити комп'ютерне забезпечення рейтингової системи оцінки.

Розглянемо одну з можливих методик розробки шкали кафедрального й факультетського рейтингів студента на прикладі кафедри фізіології людини і тварин.

Пропонована рейтингова шкала оцінки якості підготовки студентів заснована на традиційній для вищих навчальних закладів шкалі. Отриману студентом традиційну оцінку пропонується переводити в рейтинговий бал за допомогою деякого коефіцієнта, що характеризує трудомісткість вивчення теми (дисципліни) як відношення кількості відведених на її вивчення годин аудиторних занять до числа аудиторних годин, що відводяться на вивчення всієї дисципліни (всіх дисциплін кафедри). Отриманий рейтинговий бал є зваженим за обсягом тем (навчальних дисциплін). У цьому випадку стають диференційованими традиційна “трійка”, “четвірка” і “п’ятірка”. Справді, наприклад, “п’ятірки”, отримані на іспиті (заліку, контрольній роботі й т.п.) з 30-годинного курсу дисципліни і 100-годинного курсу, загалом кажучи, – різні “п’ятірки”.

Наприклад, α – позитивна оцінка якості підготовки студента з дисципліни в традиційній шкалі, тобто $\alpha = 2; 3; 4; 5$; n – кількість годин аудиторних занять, що відводяться на вивчення дисципліни в даному семестрі; m – кількість годин аудиторних занять, що відводяться на вивчення окремих тем дисципліни, які винесені у цьому випадку на контроль.

Тоді переклад традиційної оцінки в рейтинговий бал будемо здійснювати за формулою:

$$r_{\alpha} = \alpha \cdot k,$$

де $k = \frac{10m}{n}$ – коефіцієнт трудомісткості вивчення даної теми (дисципліни); r_{α} – рейтинговий бал студента в одній процедурі виміру якості його підготовки з дисципліни кафедри.

Якщо на іспит (залік) виноситься весь семестровий (річний) обсяг матеріалу, то $m=n$ рейтинговий бал студента, отриманий їм на іспиті або заліку, $r_{\alpha} = 10\alpha$.

Як приклад розрахуємо за формулою рейтингову шкалу оцінювання якості підготовки студентів у першому семестрі з дисципліни фізіологія людини. Усього за навчальним планом у першому семестрі на вивчення цього розділу відводиться 70 годин аудиторних занять ($n = 70$). Здачу семестрового заліку оцінюємо в 30 балів, що порівняно із середнім сумарним балом за контрольні роботи, колоквиуми, захист індивідуальних домашніх завдань на “три” (табл. 1).

При такій диференціації традиційних оцінок вони залишаються недостатньо точними. Однак існує об’єктивна можливість уточнення. Мова йде про те, що серед традиційних оцінок є ті, які отримані студентами достроково, у термін і після нього (після декількох перездач), а тому в кожній із них закладена додаткова інформація про якість підготовки студентів, але вона, як правило, не враховується. Ця інформація певним чином характеризує якість біологічної підготовки студента, так і цілого ряду його надпредметних компетентностей (організаційних, навчальних та інших).

Рейтингова шкала оцінки якості підготовки студентів з фізіології людини (1 семестр)

№	Форма контролю	Кількість академ. годин	Оцінки/бали			
			Не здано	$\alpha = 3$	$\alpha = 4$	$\alpha = 5$
1	Іспит (диф. залік)	70	0	30	40	50
2	Залік	70	0	30	30	30
3	Контрольна робота 1	22	0	9	13	16
4	Контрольна робота 2	36	0	15	21	26
5	Колоквіум	12	0	5	7	9
6	Захист индивід. дом. завдання	58	0	25	7	41
	$\Sigma \alpha$		0	114	144	172 max бал

Повнота засвоєння студентом надпредметних компетентностей може характеризуватися на основі результатів безпосереднього виміру, експертної оцінки й результатів опосередкованих вимірів. У цьому зв'язку якість сформованості в студента надпредметних компетентностей може бути оцінене за допомогою виміру основних параметрів його навчальної й позанавчальної діяльності. Так, виконання студентом графіка навчальної роботи можна розглядати як параметр, що характеризує сформованість у нього певних надпредметних компетентностей. Для деяких студентів є нормою нерегулярність навчальної роботи, порушення її графіка й графіка контролю. Певна категорія студентів не прагне вчасно підготуватися до контрольної роботи, колоквіуму. Реальні випадки переписування контрольних робіт і перездачі колоквіумів, заліків і екзаменів декілька разів. Причини цього полягають у тому, що студенти розраховують на можливість зробити це пізніше, у будь-який зручний для них час, а також у відсутності яких-небудь мір осудження такого відношення до графіка навчального процесу. Однак підсумок один. Наприклад, студент, що здав іспит вчасно на “задовільно”, і студент, що здав цей іспит із третьої спроби на “задовільно”, у заліковій книжці й у додатку до диплома мають однакові, хоча насправді вони різні. Тим самим існуюча система оцінювання КПС є недосконалою, не дозволяє зробити точну оцінку якості навчальної діяльності.

Сформована практика має ряд негативних наслідків. По-перше, страждає якість біологічної підготовки студентів, тому що їм доводиться приступати до вивчення нового матеріалу, без оволодіння попереднім. Витрачаючи час на попередній матеріал, вони відчувають дефіцит часу для вивчення нового матеріалу. По-друге, подібний регламент навчальної роботи студентів не сприяє формуванню організаційних умінь і навичок, дисципліни праці, уміння планувати свою роботу й вчасно виконувати ці плани й інші професійно важливі для майбутнього вчителя надпредметні уміння і навички. По-третє, на всі “переписування” і “перездачі” витрачається робочий час викладача і час, не врахований у навчальних дорученнях. Доцільніше було б направити їх на роботу з добре встигаючими перспективними студентами.

Зазначене вище свідчить про актуальну проблему розробки механізмів мотивації своєчасного виконання студентом графіка навчальної роботи й удосконалювання системи контролю якості підготовки фахівців. Один з реальних шляхів рішення цієї проблеми ми бачимо в розробці й використанні рейтингового контролю за своєчасністю виконання кожним студентом графіка навчальної роботи і включенні цієї рейтингової оцінки в кафедральний рейтинг якості підготовки студента в процесі вивчення дисциплін кафедри.

Для розробки рейтингової шкали виконання студентом графіка навчальної роботи при вивченні дисципліни можна скористатися наступною методикою. За дострокове проходження того або іншого виду контролю студентові до отриманого рейтингового бала

оцінки якості підготовки з дисципліни (табл. 2) додається в кафедральний рейтинг 20% від цього бала.

Таблиця 2.

Рейтингова шкала оцінки виконання студентом графіка навчальної роботи (за табл. 1)

№	Вид контролю	Оцінка (α)	Рейтинговий бал r_{α}	Термін звітності		
				достроково (+20%)	перша передача (-20%)	друга передача (-40%)
1	Іспит (диф. залік)	3	30	+6	-6	-12
		4	40	+8	-8	-16
		5	50	+10	-10	-20
2	Залік		30	+6	-6	-12
3	Контрольна робота 1	3	9	+2	-2	-4
		4	13	+3	-3	-5
		5	16	+3	-3	-6
4	Контрольна робота 2	3	15	+3	-3	-6
		4	21	+4	-4	-8
		5	26	+5	-5	-10
5	Колоквіум	3	5	+1	-1	-2
		4	7	+1	-1	-3
		5	9	+2	-2	-4
6	Захист індивідуального домашнього завдання	3	25	+5	-5	-10
		4		+7	-7	-13
		5	41	+8	-8	-16
7	Σr_{α}	3	114	+25	-25	-50
		4	144	+31	-31	-61
		5	172	+34	-33	-68

Наприклад, якщо студент здав іспит достроково на “добре”, тобто за рейтинговою шкалою набрав 40 балів, йому за достроковість у кафедральний рейтинг додається 20% від 40 балів, тобто плюс ще 8 балів. Якщо ж студент набрав 40 балів після i -кратного виконання даного контрольного виду діяльності, то його кафедральний рейтинг зменшується на $k(i-1)$ 0,2 бали. Наприклад, студент із третьої спроби здав іспит на “задовільно”, тобто набрав 40 балів. У цьому випадку його кафедральний рейтинг зменшується на $30 \cdot 2 \cdot 0,2 = 12$ балів. Якщо студент з другого разу написав контрольну роботу на 2 і набрав 21 бал, то в цьому випадку його кафедральний рейтинг зменшується на 4 бали ($21 \cdot 0,2 = 4,2$). Природно, що ці заходи ми рекомендуємо використовувати тоді, коли студент складає екзамен, залік, контрольну роботу, колоквіум після терміну, встановленого за графіком, без поважної причини (табл. 2).

На підставі табл.1 і табл.2 розрахуємо шкалу зваженої оцінки якості підготовки студентів з дисциплін кафедри (табл. 3).

Рейтингова шкала зваженої оцінки якості підготовки студентів з дисциплін кафедри

№	Вид контролю	Оцінка	Термін звітності /бали			
			в термін	до терміну	перша перездача	друга перездача
1	Іспит	3	30	36	24	18
		4	40	48	32	24
		5	50	60	40	30
2	Залік		30	36	24	18
3	Контрольна робота 1	3	9	11	7	5
		4	13	16	10	8
		5	16	19	13	10
4	Контрольна робота 2	3	15	18	12	9
		4	21	25	17	13
		5	26	31	21	16
5	Колоквіум	3	5	6	4	3
		4	7	8	6	4
		5	9	11	7	5
6	Захист індив. домашнього завдання	3	25	30	20	15
		4	33	40	26	20
		5	41	49	33	25

У руслі відзначеної проблеми, уточнення оцінки якості підготовки студентів, доцільно розглянути питання про відвідування студентом навчальних занять. З цього питання існують різні точки зору. Одні вважають, що студент може й не відвідувати заняття, аби тільки він успішно пройшов у термін всі форми контролю, інші, навпаки, вважають обов'язковим відвідування студентом занять. Якщо розглядати це питання в аспекті якості професійно-педагогічної підготовки студентів, можна назвати ряд аргументів на користь відвідування студентами всіх занять. По-перше, система аудиторних навчальних занять є орієнтовною основою навчально-пізнавальної діяльності студентів. По-друге, система навчальних занять – це умова для необхідної комунікації та спілкування (педагогічного, професійно-педагогічного) студентів з викладачами й студентів зі студентами в процесі навчання у вузі. По-третє, у системі навчальних занять забезпечуються умови для систематичного оволодіння спеціальністю, що спрямовано на досягнення високої якості підготовки фахівця. З іншого боку, регулярне відвідування студентом занять є показником його організаційної дисципліни, уміння регулярно працювати, слухати і конспектувати.

У зв'язку з цим вважаємо, що відвідування студентом аудиторних занять з дисципліни – важлива умова для досягнення потрібної якості його професійної підготовки. Тому при підрахунку кафедрального рейтингу студента з дисципліни необхідно враховувати якість відвідування їм аудиторних занять з даної дисципліни. Пропонуємо з цією метою з кафедрального рейтингового балу студента з дисципліни знімати кількість балів, номінально рівне кількості пропущених студентом годин аудиторних занять з цієї дисципліни в семестрі.

Позанавчальна робота студента з дисципліни певним чином впливає на якість професійно-педагогічної підготовки студентів, тому її потрібно враховувати при визначенні кафедрального рейтингу студентів. Однак розробка рейтингової шкали для оцінки якості позанавчальної роботи студента є особливо складною, тому що цей вид діяльності з дисципліни не регламентований у стандарті спеціальності. Необхідно визначити перелік видів і форм позанавчальної роботи студента з дисциплін, виконання яких буде оцінюватися в рамках кафедрального рейтингу студента. На біологічних кафедрах у цей перелік доцільно

включити: роботу в гуртку (факультативі), участь в олімпіадах, конференціях, підготовку публікацій за результатами дослідження, участь у проектах. Далі потрібно визначити рівні, на яких може реалізуватися та або інша форма позанавчальної роботи студента, і міру його участі. Наприклад, олімпіада може бути факультетською, регіональною, всеросійською, міжнародною, а міра участі студента в ній може бути визначена підсумками цієї участі (I місце, призове місце, інше заохочення, проста участь без яких-небудь заохочень). Після цього можна приступати до розробки рейтингової шкали оцінки якості позаучбової роботи студента з дисципліни.

По-різному можна підійти до формування цієї шкали, але рейтинговий бал кожного виду поза навчальної роботи студента повинен бути значним, тобто помітно збільшувати кафедральний рейтинг студента. Справа в тому, що зараз, на жаль, тільки окремі студенти беруть участь у формах позааудиторної роботи, далеко не всі студенти, що мають необхідний для цього потенціал, реалізують його. Виходячи зі специфіки видів і форм позааудиторної роботи, можна сказати, що не всі студенти досягають можливого для них рівня математичної й дослідницької діяльності в цілому, що вважається високими показниками якості професійно-педагогічної підготовки вчителів. У цьому зв'язку рейтинговий бал потрібно розглядати як мотивуючий фактор участі даної категорії студентів у подібних формах позанавчальної роботи з дисципліни.

Приведемо обґрунтування однієї з можливих рейтингових шкал оцінювання позанавчальної роботи студентів з дисципліни.

1. Фізіологічний гурток (факультатив).

Студент по-різному може брати участь у його роботі: просто відвідувати; написати реферат на задану керівником тему; вирішити самостійно цікаве завдання й оформити його рішення; виступити на засіданні гуртка з повідомленням за своїм рефератом або з поданням самостійно виконаного рішення завдання.

Найвищим ступенем участі студента в роботі гуртка є виступ на його засіданні з поданням самостійно вирішеного завдання. Це свідчить про сформованість у студента наступних умінь: працювати з основною і додатковою літературою з дисципліни; вирішувати нестандартні завдання; оформляти рішення цих завдань; обґрунтовано викладати рішення таких завдань; відповідати на питання викладача й студентів, що виникли в ході подання свого рішення завдання. Яким балом можна це оцінити? Чи можна оцінку успішного виступу студента на гуртку з рішенням однієї або декількох цікавих нестандартних завдань за балами прирівняти до семестрового іспиту, зданого на “відмінно” у визначений термін (табл. 3)? Можливо, що оцінка “відмінно” на семестровому іспиті відповідає системному знанню дисципліни в обсязі семестру й умінню його використовувати, у тому числі й у рішенні нестандартних завдань цієї дисципліни. Завдання ж, які розв’язуються в гуртках, як правило, пов’язані з поглибленням знань студентів у певному напрямку або з використанням знань з дисципліни в рішенні вузького класу завдань. На наш погляд, оцінку такого виступу в балах можна дорівняти до максимальної балової оцінки однієї контрольної роботи. Наприклад, у першому семестрі такий виступ на гуртку може бути оцінено в 30 балів. Гурткова форма роботи використовується, як правило, на I-II курсах. Для студентів I-II курсів подібний виступ – якісне досягнення, тому воно повинне бути оцінене досить високо. Це доцільно зробити ще й тому, щоб починати мотивувати позанавчальну діяльність студентів з дисципліни з перших курсів.

2. Біологічна олімпіада.

При розробці рейтингової шкали оцінювання участі студентів у природничих олімпіадах необхідно враховувати: вид олімпіади (очний або заочний); рівень олімпіади (групова, факультетська, міжвузівська, регіональна, республіканська, міжнародна); офіційні підсумки участі студента в олімпіаді (I місце, призове місце, спеціальний приз). Отже, перше місце на міжнародній студентській олімпіаді – найвищий результат участі студента в олімпіадах. Це завжди явище, це те, що доступно не кожному відмінникові, тому повинне оцінюватися в балах “дуже дорого”. Рейтингову оцінку в балах такого результату можна дорівняти до максимального бала оцінки якості підготовки студента з дисципліни у

відповідному семестрі. За табл. 1 це можна оцінити в 150-200 балів. Однак подібні досягнення студентів досить рідкі, і буде неправильно закладати ці бали в кафедральний або факультетський рейтинги, тому що це приведе до значного збільшення розмаху рейтингової шкали й тим самим необгрунтовано занижить очікувані відносні (нормовані) кафедральні й факультетські рейтинги студентів. Тому розрахунок максимально можливого кафедрального й факультетського рейтингів студентів доцільно проводити без обліку подібних виняткових випадків. Реально в кафедральний рейтинг студента включати рейтинг його участі в курсових, факультетських і міських олімпіадах. Перше місце на олімпіаді буде відповідати максимальному балу рейтингової шкали участі студентів у відповідній олімпіаді.

Балову оцінку за I місце в очному турі курсової олімпіади можна дорівняти до суми максимальних балів контрольної роботи в семестрі. Наприклад, у першому семестрі сума максимальних балів за контрольні роботи дорівнює 42 (табл. 1). Отже, за I місце на очному турі курсової олімпіади рейтинговий бал буде дорівнювати 42. Перше місце в заочному турі курсової олімпіади можна оцінити максимальним балом за одну контрольну роботу в даному семестрі.

Для першого семестру, виходячи з табл. 1, балова оцінка за I місце в заочному турі курсової олімпіади буде дорівнювати 26. Для факультетських і міських олімпіад відповідні бали повинні бути вище. Помітимо, що рейтингову оцінку участі студентів в олімпіадах доцільно включати у факультетський рейтинг, тому що олімпіадні завдання, як правило, представлені завданнями ботаніки, зоології, фізіології, тому в підготовці студентів беруть участь всі природничі кафедри. У зв'язку із цим незрозуміло, якій кафедрі врахувати бали, набрані студентом за участь в олімпіадах.

3. Наукові студентські конференції.

Студенти беруть участь у конференціях різного рівня: міжнародних, всеукраїнських, регіональних, університетських, факультетських. Ступінь участі студентів у цих конференціях може бути різним. Залежно від цього розробляється рейтингова шкала оцінки успішності участі студента в науковій конференції (табл. 4). Участь у конференції, безсумнівно, підвищує якість підготовки студента з дисципліни, включення цього бала в кафедральний рейтинг студента дозволить одержати більш диференційовану оцінку якості підготовки.

Отже, на шляху вдосконалення оцінки якості підготовки студентів доцільно ввести кафедральний, факультетський і загальний рейтинг-контроль студента. Важливим є питання про адекватність обраних характеристик якості підготовки студентів і оптимальності їхньої кількості. Відзначимо, що при розробці кафедрального рейтингу студента оптимальним є виділення й вимір 4-5 параметрів якості підготовки студентів на кафедрі.

Таблиця 4.

Рейтингова шкала оцінки участі студентів у наукових конференціях

№ п/п	Студентська конференція	Оцінка в балах						
		доповідь (1 місце)	доповідь (призове місце)	участь з повідомленням	публікація тез	публікація тез у співавторстві	публікація статті	публікація статті у співавторстві
1	Міжнародна	100	90	70	70	35	90	50
2	Всеукраїнська	70	60	50	50	25	60	30
3	Регіональна	60	50	40	40	20	50	25
4	Університетська	50	40	30	30	15	40	20
5	Факультетська	40	30	20	20	10	30	20

Аналіз результатів впровадження системи рейтингового контролю, який проведено за наведеною методикою, свідчить про позитивні зрушення за певними параметрами якості підготовки студентів: підвищення активності і зацікавленості до навчальних дисциплін, рівня якості знань та успішності навчання, мотивації успіху та статусності.

Перспективним вбачається подальше дослідження ставлення учасників навчально-виховного процесу до реалізації зазначеного підходу та формування особистісних стратегій освітнього розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Булавенко О. Болонская декларация и структурная перестройка процесса обучения / О. Булавенко // Народное образование. – 2005. – №7. – С. 28 – 39.
2. Гершунский Б.С. Педагогическая прогностика / Б.С. Гершунский. – К., 1986. – 312 с.
3. Майоров А.Н. Мониторинг в образовании / А.Н. Майоров. – Ульяновск, 2005. – 280 с.
4. Никитина Н.Ш. Рейтинговая оценка деятельности факультетов как элемент системы мониторинга качества образования в университете / Н.Ш. Никитина // Университетское управление. – 2003. – № 4 (27). – С. 104 – 119.
5. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие для студентов педагогических вузов и системы повышения квалификации пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. – М., 2001. – 272 с.
6. Чучалин А. Кредитно-рейтинговая система / А. Чучалин, О. Боев // Высшее образование в России. – 2004. – № 3. – С. 81 – 93.

УДК 371.321: 81'233

І.В. Варнавська

ФАХОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА

У статті розглянуто проблему використання принципів сучасної освіти у студентів-нефілологів ВНЗ. Принципи повинні виробляти певні професійні якості, у тому числі й лінгвістичну підготовку, що передбачає вільне володіння українським фаховим мовленням.

According to the principles of modern education certain professional qualities must be developed for the students of non-philological specialties of higher educational establishments, including linguistic training which means free usage of Ukrainian professional speech.

Сучасний період розвитку України відкриває широкі можливості для оновлення змісту освіти, що дає змогу формувати духовно багате й професійно підготовлене покоління. Відбувається реформа вищої школи, її цілеспрямованість на гуманізацію та гуманітаризацію освіти. Це дає можливість сформувати соціальне замовлення суспільства щодо надання мовної свідомості студентам – майбутнім фахівцям із різних галузей, оскільки уміння спілкуватися мовою професії підвищує ефективність праці, допомагає краще орієнтуватися не тільки на виробництві, а й у безпосередніх ділових контактах із колегами.

У зв'язку з цим все частіше висловлюються думки, що відповідно до принципів сучасної освіти у студентів-нефілологів ВНЗ повинні вироблятися певні професійні якості, у тому числі й лінгвістична підготовка, що передбачає вільне володіння українським фаховим мовленням. У цьому полягає актуальність статті.

Незважаючи на актуальність такого напрямку роботи, українською лінгводидактикою він досліджений недостатньо. У методичній та лінгводидактичній літературі увага приділяється розробленню загальних методик формування мовної компетенції студентів (Л.Барановська, Л.Головата, Л.Лучкіна, Т.Рукас та ін.), проблемам формування мовленнєвої культури (Н.Бабич, О.Беляєв, Є.Голобородько, О.Караман, А.Коваль, М.Пентилюк,